

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FILOLOGIE
ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVIII, nr. 4

IAȘI

octombrie–decembrie 2017

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Granturi, proiecte, burse
- Cărți
- Apariții editoriale
- Studii, articole, recenzii
- Comunicări științifice
- Premii, distincții
- *In memoriam*
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul patru al anului 2017:

♦ **Departamentul de Lexicologie – Lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR)*. Serie nouă. *Litera C, varianta informatizată* și *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost redactate articole din porțiunea *C – CALA-*, respectiv 47 de

pagini standard; au fost revizuite 59.804 de cuvinte-titlu din dicționarele indexate în baza de date **CLRE**; au fost scanate 2.061 pagini ale unor lucrări din *Bibliografia DLR*. Membrii departamentului au redactat un volum reprezentativ pentru lexicografia academică ieșeană; manuscrisul a fost depus la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Alte activități ale membrilor echipei: indexarea revistei „Philologica Jassyensia” în bazele de date CEEOL și ProQuest; suportul și consilierea în activitatea de achiziții de echipamente din fonduri extrabugetare; mentenanța și depanarea infrastructurii hardware din Institut; mentenanța rețelelor de date și telecomunicații ale Institutului. Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea în proiecte de cercetare, naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

♦ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică**, cercetătorii au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din NALR. *Moldova și Bucovina*; astfel, a fost introdus materialul lingvistic pentru un număr de 6 hărți analitice (răspunsurile la întrebările cu numerele 1921, 1927, 1928, 1939, 1943, 1944 din Chestionarul NALR); de asemenea, s-a efectuat revizia I pentru un număr de 10 liste de material necartografiat (întrebările 1761, 1763, 1790, 1839, 1841, 1844, 1846, 1849, 1852, 1853) și 25 de hărți analitice (întrebările 1526, 1531, 1532, 1535–1537, 1539, 1541, 1543, 1545–1547, 1551–1553, 1559, 1561, 1563, 1567, 1568, 1572–1576), material pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme; a fost realizată activitatea de documentare pentru paragraful de corespondențe din secțiunea de material necartografiat a volumului (173 de MN-uri) și introducerea datelor excerptate în baza de date a proiectului; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a Departamentului, au fost transferate în format digital un număr de 20 de benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 5 benzi de magnetofon; în afara normei din plan aferente temei NALR. *Moldova și Bucovina* au fost finalizate activitățile de cercetare din cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB)*. *Faza a II-a*, proiect cu finanțare UEFISCDI pentru perioada 2015–2017, în care au fost implicați toți cei patru membri ai Departamentului (<http://www.philippide.ro/alab/index.html>).

♦ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a **Dicționarului general al literaturii române (DGLR)** – și la proiectul departamentului, **Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)**. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și cele ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a **DGLR**, și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice. S-a făcut revizia finală și pregătirea pentru tipar la volumele III și IV, **D-K**, articole de autori (parțial) și publicații periodice, 1000 p. (Remus Zăstroiu în colaborare). S-au actualizat și completat

articolele de la litera L, publicații și parțial articole de autori (Remus Zăstroiu, Victor Durnea). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate care pot avea acces la astfel de informații, precum și cu instituții (Ofelia Ichim). Nicoleta Borcea a trimis scrisori către Arhivele Naționale și alte instituții competente în vederea completării cu informații biografice. În cadrul departamentului se cer informații (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale, primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare-restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Maricica Munteanu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, sub egida Academiei Române.

♦ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor aflate în plan. Adina Ciubotariu a continuat redactarea studiului introductiv pentru volumul *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* și a completat tipologia aferentă cu șase articole. A desfășurat anchete folclorice în localitățile Șipote și Chișcăreni, județul Iași. Ioana Repciuc a continuat redactarea studiului introductiv, a tipologiei și transcrierea textelor din fonotecă, în vederea alcătuirii corpusului pentru volumul *Credințe și obiceiuri din ciclul sărbătorilor de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte*. A desfășurat anchete folclorice în localitățile Șipote și Chișcăreni, județul Iași. A fost organizată expoziția „Arhiva vie”, în parteneriat cu Muzeul Etnografic al Moldovei, pentru diseminarea informațiilor și a publicațiilor ce valorifică Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Vernisajul expoziției a avut loc în data de 8 decembrie, la Complexul Național Muzeal „Moldova”, Iași. În vederea realizării unei ediții a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic *Dotațiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română, mss. BAR 3418–3436)*, Astrid Cambose a continuat documentarea asupra edițiilor critice de texte de sec. XIX, transcrierea *ms. rom. 3418*, BAR București, redactarea glosarului și a aparatului critic.

♦ În **Departamentul de toponimie**, la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*. Partea a 2-a. *Toponime descriptive*, au fost redactate 70 de pagini de către cei patru redactori pentru secțiunile A–C,

D–L, M–R, respectiv S–Z. Concomitent a fost completată baza de date a lucrării, în funcție de problemele apărute în structurarea și ilustrarea câmpurilor toponimice în lucru și în clarificarea etimologiei toponimice a nucleului fiecărui câmp (cca 300 fișe). La tema *Tezaurul toponimic al României. Moldova*. Vol. III. *Dicționarul toponimic al bazinului Moldovei*. Partea 1. *Moldova superioară*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, s-a completat documentarea (cca 2000 fișe) și au fost redactate 50 de pagini.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

♦ CS II dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS Mădălin-Ionel Patrașcu au încheiat în luna octombrie colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of eLexicography* (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică.

♦ CS I dr. Gabriela Haja (MC Substitute) a început colaborarea la proiectul COST Action CA16105 *European Network for Combining Language Learning with Crowdsourcing Techniques* (http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA16105). Din echipa de cercetare din România fac parte 6 cercetători de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Informatică și Facultatea de Litere, de la Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială din București și de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Filialei din Iași a Academiei Române.

♦ Proiectul *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (CNCS, cod PN-II-RU-TE-2014-4-0195, 2016–2017); director de proiect: CS dr. Alina-Mihaela Pricop; membri în echipa de cercetare, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Marius-Radu Clim, CS Mădălin-Ionel Patrașcu (voluntar). Activitatea de cercetare s-a încheiat, conform contractului de finanțare, la sfârșitul lunii noiembrie.

♦ CS I dr. Cristina Florescu (revizor), CS I dr. Florin-Teodor Olariu (redactor), CS dr. Alina-Mihaela Pricop (redactor) și CS I dr. Elena Tamba (redactor) au continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG a. 2012–2015) (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).

♦ Au fost finalizate activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a* (director de proiect: Florin-Teodor Olariu; membri: Luminița Botoșineanu, Veronica Olariu; colaboratori: Alexandru-Laurențiu Cohal), finanțat de UEFISCDI prin

intermediul programului „Proiecte de cercetare pentru stimularea constituirii de tinere echipe de cercetare independente” (codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-0880). Rezultatele acestui proiect-pilot de geolingvistică românească, incluzând atlasul lingvistic audiovizual și arhiva de documente scrise în registru dialectal, pot fi consultate la următoarea adresă electronică: <http://www.philippide.ro/alab/index.html>.

♦ A fost câștigat proiectul *Migrație și identitate în spațiul cultural românesc. Abordare multidisciplinară* (coordonator: Academia Română, Filiala Iași), deus în luna august 2017 pentru linia de finanțare UEFISCDI intitulată *Proiecte complexe realizate în consorții CDI (PCCDI)*; în cadrul acestui proiect complex, cercetătorii de la IFRI Alexandru-Laurențiu Cohal (coordonator), Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Adina Ciubotariu, Ioana Baskerville vor derula proiectul cu titlul *Componenta etnolingvistică a identității în contextul migrației: comunitățile românofone din Europa Occidentală*.

♦ Dinu Moscal este colaborator la proiectul *Etnoarheologia sării în spațiul intracarpatic al României*, grant PN-III-P4-ID-PCE-2016-0759; 1.10.2017–30.09.2020; director de proiect: conf. univ. dr. Marius Alexianu.

♦ Eugen Munteanu este senior researcher în proiectul *Numele proprii în literatura română premodernă: practici ale traducerii*, grant UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-1108, director de proiect: dr. Ana-Maria Gînsac.

♦ *Manuel de linguistique roumaine*, proiect al Editurii De Gruyter Mouton din seria *Manuals of Romance Linguistics* (2014–2019). Coordonatori Wolfgang Dahmen și **Eugen Munteanu**. Proiect internațional (35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia). Colaboratori din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

♦ Alexandru-Laurențiu Cohal a despus proiectul *Dincolo de ușile rotative: trasee lingvistice ale migranților basarabeni de a doua generație în UE (România – Italia – retur)*, în cadrul instrumentului de finanțare UEFISCDI – „Proiecte de cercetare postdoctorală” (cod proiect: PN-III-P1-1.1-PD-2016).

CĂRȚI

♦ Alina-Mihaela Pricop (coord.), Andreea-Giorgiana Marcu, Mihaela Mocanu, Oana Zamfirescu, *Lexicografia poliglotă în secolele al XVII-lea – al XXI-lea: liste, vocabulare, glosare, dicționare, lexicoane, tezaure care conțin limba română. Bibliografie*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 362 p., ISBN: 978-606-714-405-5.

- ◆ *Verba et res. Studia linguistica in honorem magistri Stelian Dumistrăcel*, număr special al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Florin-Teodor Olariu, București, Editura Academiei Române, 386 p., ISSN: 1583-7017.
- ◆ Dănuț Doboș, **Daniela Butnaru**, Anton Coșa, Ioan Dănilă, Cătălin George Fedor, Fabian Doboș, Eduard Patrașcu, Cătălin Gheorghiu Crețu, **Traian (NT). Istorie, spiritualitate și bună conviețuire**, Iași, Editura Presa Bună, 2017, 362 p., ISBN: 978-606-8116-79-2.
- ◆ Ana-Maria Gînsac (coord.), Iosif Camară, **Dinu Moscal**, Mădălina Ungureanu, **Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)**, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 270 p., ISBN: 978-606-714-412-3.
- ◆ Dumitru Irimia, **Studii de stilistică și poetică**. Introducere de Ioan Milică, ediție de Adina Hulubaș, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 792 p., ISBN: 978-606-714-315-1.
- ◆ Viorel Barbu/ Eugen Munteanu, **5 convorbiri despre știință, cultură, creație**, Iași, Editura Junimea, 2017, 275 p., ISBN: 978-973-37-2060-7.
- ◆ **Paul Miron in memoriam**. Volum comemorativ alcătuit de Eugen Munteanu, Iași, Editura Junimea, 2017, 470 p., ISBN: 978-973-37-2005-8.
- ◆ Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (eds.), **Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic**, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 380 p., ISBN: 978-606-714-407-9.

APARIȚII EDITORIALE

- ◆ A apărut tomul LVII/2017 al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, Număr special, *Verba et res. Studia linguistica in honorem magistri Stelian Dumistrăcel*, (www.alil.ro; revistă acreditată CNCS în categoria B), ISSN: 1583-7017. Sumarul este următorul: **Stelian Dumistrăcel – Curriculum vitae; Titluri, distincții, omagii; Listă de lucrări (selectiv); Sigle; Comunicări, conferințe, expuneri publice; Tabula gratulatoria**. Secțiunea **A. Portrete omagiale**. LUMINIȚA BOTOȘINEANU, FLORIN-TEODOR OLARIU, VERONICA OLARIU, **Primus inter pares. Ipostaze ale unui altfel de lider**; CRISTINA FLORESCU, **Stelian Dumistrăcel sau datoria celor aleși**; MARIUS-ADRIAN HAZAPARU, **Profesor cu distincție**; ILIE RAD, **Stelian Dumistrăcel și eleganța polemicii**; RODICA ZAFIU, **Lecții de erudiție, înțelepciune și umor**. Secțiunea **B. Studii și articole**. ILEANA ALEXANDRESCU (VOICU), **Relația dintre discursul repetat și intertext în literatura postmodernistă**; NISTOR BARDU, **Meteorologisme aromânești referitoare la temperatura atmosferică**; VICTOR CELAC, **Etimologia multiplă în limba română: cadru metodologic și criterii**; OANA MAGDALENA CENAC, **Avataruri ale anglicismelor din sistemul financiar românesc actual**; ADRIAN CHIRCU, **Cuvinte dialectale în vechi**

manuale elementare. Observații asupra gramaticii lui Ioan Alexi (Grammatica Daco-Romana sive Valachica, 1826); GH. CHIVU, Elemente lexicale nordice în graiul vorbit într-un sat din centrul Munteniei; ALEXANDRU LAURENȚIU COHAL, Atitudine lingvistică vs comportament lingvistic la deportații moldoveni în Siberia (1940–1956); VLAD COJOCARU, Provocări istorice și geografice ale toponimiei; GHEORGHE COLȚUN, Modalități, unități și instrumente arhaice de măsurat păstrate în frazeologisme; INGA DRUȚĂ, Termeni meteorologici în presa românească din secolul al XIX-lea; FELICIA DUMAS, Les gestes de vénération des reliques et leurs significations dans l'orthodoxie; LIVIU GROZA, Câteva aspecte ale adaptării calcurilor frazeologice în limba română; LUMINIȚA HOARȚĂ CĂRĂUȘU, Mijloace de realizare a modalizării în discursul mediatic românesc actual. Studiu de caz; DOINA HREAPCĂ, Rațiunile unei cercetări dialectale: Soveja, Cașin, Borșani-Coțofănești – enclave de grai muntenesc în sud-vestul Moldovei; MARIA MARIN, Despre un arhaism morfologic specific graiurilor dacoromâne sudice; GINA MĂCIUCĂ, Verba et res: auribus teneo lupum; IULIA MĂRGĂRIT, Derivate discutabile (II); EUGENIA MINCU, Metafora în terminologia medicală; VIORICA MOLEA, Oralitatea digitală – o formă hibridă între limbajul oral și cel scris sau o altfel de oralitate; EUGEN MUNTEANU, Les débuts de la lexicographie plurilingue en Roumanie; ANA-MARIA PRISACARU, Etimologii toponimice între istorie, geografie și lingvistică. Note pe marginea MDTM; PETRONELA SAVIN, Revenind la expresia imaginară a fâgădui marea cu sarea. Universalitate și specificitate culturală; VALERIU SCLIFOS, Aportul cărturarilor români basarabeni la valorificarea unităților frazeologice regionale de la est de Prut; SORIN CRISTIAN SEMENIUC, Stil publicistic și limbaj politic în limba română literară; DAN S. STOICA, Autocenzura: o perspectivă mai puțin discutată; ADRIAN TURCULEȚ, Contribuții prozodice la descrierea și delimitarea varietăților regionale ale românei literare vorbite; ELENA UNGUREANU, Verba volant, WEBi scripta manent.

♦ A apărut numărul 2(26)/2017, an XIII, al revistei „Philologica Jassyensia” (<http://www.philologica-jassyensia.ro/>; revistă indexată în Thomson Reuters – Emerging Sources Citation Index (ESCI) și acreditată CNCS în categoria B), ISSN: 1841-5377. Sumarul este următorul: Secțiunea **Philologia Perennis**: ȘERBAN AXINTE, *Marin Mincu și agonia corporală a scriiturii*, MARIUS-RADU CLIM, *Les dictionnaires multilingues: de la tradition lexicographique à l'ère digitale*, DANILO DE SALAZAR, *Sinestesia e similitudine: descrizione dell'intera-zione retorica all'interno del testo letterario*, ANA-MARIA GÎNSAC, MĂDĂLINA UNGUREANU, *Les premiers enregis-trements lexicographiques des noms propres dans la langue roumaine: les dictionnaires slavons-roumains du XVIIe siècle*, PAOLO GRECO, *La formula documentaria della defensio nelle carte notarili latine della Langobardia*

minor (IX secolu): uno studio linguistico, GIOVANNI MAGLIOCCO, „*Aer de diamant*” și „*zori de rubin*”. *Imaginarul mineral al lui Mihai Eminescu*, DINU MOSCAL, *Toponimul Iași. Probleme de etimologie și pronunție*, ANNAFRANCESCA NACCARATO, *Pour une approche de la métaphore: statut du nom, du verbe et de l’adjectif*, STELLA RETALI-MEDORI, *Le lexique de la météorologie en Corse: état des lieux et perspectives*, ELENA ISABELLE TAMBA, *Taxinomie et étymologie des termes météorologiques désignant les dépôts en roumain et en français*, FELICIA VRÂNCEANU, *Particularități ale organizării sintactico-semantice a enunțului în Codul Penal al lui Alexandru Ioan Cuza: coordonarea implicită. Secțiunea Interculturalia: MARÍA ABAD COLOM, Optimización del conocimiento de un lenguaje de especialidad como herramienta pedagógica en el caso de los intérpretes en formación*, ANDREI A. AVRAM, *Superdiversity in the Gulf: Gulf Pidgin Arabic and Arabic Foreigner Talk*, OLIVIA CHIROBOCEA, *Perspectives on the Relation between History and Fiction*, CODRIN LIVIU CUȚITARU, *The Art of Dissimulation. The Good Christian vs. the Loyal Freemason*, MAGDALENA FILARY, *O perspectivă poloneză asupra operei științifice a lui Mircea Eliade în Polonia: Andrzej Bronk*, ROXANA PATRAȘ, *A Rhetorical Approach to Kazuo Ishiguro’s The Remains of the Day*, ELENA PÉREZ ESTEVAN, *Migración e interpretación: ¿Sociedades desinformadas?*, VALENTINA SIRANGELO, *Mito norreno e poesia romana. Visioni del Ragnarök in Peisaj transcendent di Lucian Blaga*, CHRISTIAN TREMBLAY, *Quelle culture générale pour l’homme de bien aujourd’hui? (II)*, BORIS VARGA, ALEKSANDAR MUDRI, *Words and Responsibility – the Relationship between Media Coverage and the Statements*. Secțiunea **Dosar: Plurilingvismul – între deziderat și realitate (IX)**: CATALINA ILIESCU GHEORGHIU, *Arguments for a Translanguaging Approach to the Case of Romanian Diaspora in Spain*. Secțiunea *In memoriam*: HORST FASSEL, *Despărțirea de un prieten al Bucovinei: Dan Mănuță*. Secțiunea **Recenzii**: Cosmina-Maria Berindei, *Sfârșitul lumii și destinul postum al sufletelor în imaginarul culturii tradiționale românești*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, 408 p. (Angela Pușcaș), Virginia Blaga, *Intratextualitatea în opera lui Mihai Eminescu*, Iași, Editura Junimea, 2015, 328 p. (Sebastian Drăgulănescu), Adina Chirilă (ed.), *Omul de cuvânt. In honorem Gheorghe Chivu*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 583 p. (Oliviu Felecan), Mihaela-Viorica Constantinescu, *Principatele române între Orient și Occident: dinamica modelelor culturale ale politeții și impoliteții în secolul al XIX-lea*, București, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, 2016, 254 p. (Alina-Georgiana Focșineanu), Teodor Cotelnic, *Pagini de sociolingvistică*, Chișinău, Academia de Științe a Republicii Moldova, 2017, 256 p. (Veronica Olariu), Mihai Eminescu, *Despre limbă, cultură, teatru*, ediție de Dumitru Irimia, volum îngrijit și notă asupra ediției de Mihaela Anițului, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 277 p. (Adina Hulubaș),

Daniela Hăisan, *On Writers as Translators/ Sur les écrivains-traducteurs*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2016, 279 p. (Gina Măciucă), Otilia Hedeșan, Mihaela Bucin (coord.), *Doamnele au vreme. Povestirile românelor din Ungaria la începutul secolului XXI*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2017, 186 p. (Cosmina Timoce-Mocanu), Mihai Iovănel, *Ideologiile literaturii în postcomunism*, București, Editura Muzeului Literaturii Române, 2017, 251 p. (Andreea Mironescu), Antim Ivireanu, *Predici. Un manuscris inedit din Basarabia (1824)*, ediție critică, studiu introductiv, note, facsimil de Zamfira Mihail și pr. Paul Mihail; preambul de Victor Spinei, Ionel Căndea; cuvânt înainte de Arhiepiscop dr. Casian Crăciun, București-Brăila, Editura Academiei Române și Muzeul Brăilei „Carol” I, Editura Istros, 2017, 650 p. (Eugenia Dima), Zoltán Kövecses, *Where Metaphors Come From* [‘De unde provin metaforele’], Oxford, Oxford University Press, 2015, 215 p. (Alina Roiniță), Liviu Malița, *Literatura eretică. Texte cenzurate politic între 1949 și 1977* [‘Heretical Literature. Politically Censored Texts between 1949 and 1977’], București, Cartea Românească, 2016, 376 p. (Anca Ursa), Andi Mihalache, *Timpul, obiectul, povestirea. Decoruri interioare în literatura autobiografică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 560 p. (Doris Mironescu), Teodor Oancă, *Microsisteme antroponimice românești*, Craiova, Editura Grafix, 2016, 172 p. (Adelina Emilia Mihali), Valentina Pelin, *Paisianismul în contextul cultural și spiritual sud-est și est european*, ediție îngrijită și revizuită de Andrei Eșanu și Valentina Eșanu, Iași, Editura Doxologia, 2017, 324 p. (Zamfira Mihail), Dorin Ștef, *Dicționar etimologic al localităților din județul Maramureș*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2016, 279 p. (Ana-Maria Prisacaru), Camilla Vásquez, *The Discourse of Online Consumer Reviews*, New York, Bloomsbury, 2014, 220 p. (Alina Partenie), * * * *Masculine & Feminine: Either, Neither, Both Or More?*, issues 5 and 6 of *Concordia Discors vs. Discordia Concors. Researches into Comparative Literature, Contrastive Linguistics, Translation and Cross-Cultural / Cross-Artistic Strategies*, Suceava, “Ștefan cel Mare” University Press, 216 p. / 204 p. (Daniela Hăisan).

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ◆ Șerban Axinte, *Marin Mincu și agonia corporală a scriiturii*, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 15–22.
- ◆ Luminița Botoșineanu (în colaborare), *Primus inter pares. Ipostaze ale unui altfel de lider*, în *Verba et res. Studia linguistica in honorem magistri Stelian Dumistrăcel*, număr special al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Florin-Teodor Olariu, p. 57–60.
- ◆ Daniela Butnaru, [recenzie la] Cristina Florescu (ed.), *Terminologia*

meteorologică românească a fenomenelor atmosferice (științific versus popular), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Colecția Dicționarele Editurii Universității, Seria Lexikon, 2015, 712 p. (cu CD-Rom), în „Diacronia” nr. 6/2017.

♦ Astrid Cambose, *„Răsfulgerații”: istoria oficială și contraistoriile ei. Memorialistica, istoria orală, reportajul de actualitate și circulația informației în media online, surse concurente ale unei arhive în curs de constituire*, în „Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol», tom LIII/2016, evaluat CNCS Categoria B, indexat CEEOL, p. 467–485; *Jurnalul inedit (2001–2002) al Monicăi Lovinescu: particularitățile discursului diaristic și provocările îngrijirii de ediție*, în *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, volum coordonat și îngrijit de Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 101–110; [recenzie la] Ștefan Mariș, *Thanatos: câteva semnificații și ritualuri*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2015, 287 p., în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 1 (25), 2017, p. 302–304; [recenzie la] Adrian-Nicolae Furtună, *Cultura romă între „bărci de carton” și realitate*, traducere în limba romani de Norica Costache, traducere în limba engleză de Barrie Georgescu, Popești-Leordeni, Dykhta! Publishing House, 2015, 152 p., în „Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»”, tom LIII/2016, evaluat CNCS Categoria B, indexat CEEOL, p. 537–538.

♦ Adina Ciubotariu, *A Psychological Function of Sacrifices in Romanian Construction Rites*, în „Buletin de Psihiatrie Integrativă”, an XXIII, nr. 3(74), septembrie 2017, p. 89–98; [recenzie la] *Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei*, nr. XV, Iași, Editura Palat, 2015, 456 p., în „Philologica Jassyensia”, an XII, nr. 1 (23), 2016, p. 323–325; [recenzie la] Mihai Eminescu, *Despre limbă, cultură, teatru*, ediție de Dumitru Irimia, volum îngrijit și notă asupra ediției de Mihaela Anițului, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr 2 (26), 2017, p. 307–309; *Magia începutului și umbra ca jertfă a zidirii în riturile de construcție din Moldova*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, nr. XVII, Iași, Editura Palat, 2017, p. 101–126; [recenzie la] *Habitatul*. Răspunsuri la chestionarele „Atlasului Etnografic Român”, vol. IV. *Moldova*. Elaborarea, îngrijirea științifică și redacțională a volumului Alina Ioana Ciobănel, Paul P. Drogeanu, București, Editura Etnologică, 2017, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, nr. XVII, Iași, Editura Palat, 2017, p. 513–519; *Securing the Future of Intangible Cultural Heritage in Romania. Benefits and Subsequent Risks* în *Intangible Cultural Heritage: Safeguarding Experiences in Central and Eastern European Countries and China. 10th Anniversary of the Entry into Force of the 2003 UNESCO Convention*. Edited by Hanna Schreiber Publishing: National Heritage Board, Warsaw 2017, p. 412–420. Publicat și în traducere: *Działania na rzecz zapewnienia zrównoważonej przyszłości niematerialnego dziedzictwa kulturowego Rumunii:*

korzyści i czynniki ryzyka, în *Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe*, pod redakcją Hanny Schreiber, Warszawa, Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2017, p. 440–450.

♦ Marius-Radu Clim, *Les dictionnaires multilingues: de la tradition lexicographique à l'ère digitale*, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 23–36.

♦ Alexandru-Laurențiu Cohal, *Atitudine lingvistică vs. comportament lingvistic la deportații moldoveni în Siberia (1940–1956)*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, p. 157–181.

♦ Vlad Cojocaru, *Provocări istorice și geografice ale toponimiei*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, p. 183–192.

♦ Sebastian Drăgulănescu, [recenzie la] Virginia Blaga, *Intratextualitatea în opera lui Mihai Eminescu*, Iași, Editura Junimea, 2015, 328 p., în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 300–302.

♦ Stelian Dumistrăcel (în colaborare), *Comunicarea pe teme medico-farmaceutice: termeni de specialitate și discursuri*, în vol. *Omul de cuvânt. In honorem Gheorghe Chivu*, cuvânt înainte de Adina Chirilă, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 202–218; *Normă, libertate lingvistică și libertinaj comunicațional*, în vol. *Educația lingvistică și literară în contextul dezvoltării valorilor general-umane*, Chișinău, 2017, p. 22–28, comunicare la Conferința (omonimă) cu participare internațională organizată de Catedra de Limba și Literatură Română de la Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Tiraspol (Chișinău, 24–25 noiembrie 2017); *În familia casei*, în „Biblos”, nr. 29/2017, p. 98–105; *Lunile lupești*, la rubrica intitulată „Capul călindar?”, în revista „Scriptor” (Iași), anul III, nr. 11–12 (noiembrie–decembrie) 2017, p. 102–103; 14 articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării, la rubrica intitulată „Cuvinte acoperite”, din „Ziarul de Iași”.

♦ Cristina Florescu, *Gheorghe Ivănescu sau creativitatea spiritului critic. De veghe pe pământul cuvintelor românești*, în revista de cultură „Vutcani”, seria IV, nr. 12 (24), septembrie–decembrie 2017, p. 3–4; *Stelian Dumistrăcel sau datoria celor aleși*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, p. 61–64.

♦ Doris Mironescu, [recenzie] la Andi Mihalache, *Timpul, obiectul, povestirea*, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 323–326; *Amintiri din copilărie de Ion Creangă sau despre performanță în memorialistică*, în vol. *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, volum coordonat și îngrijit de Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 257–266.

♦ Dinu Moscal, *Toponimul Iași. Probleme de etimologie și pronunție*, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 105–120.

♦ Eugen Munteanu, *Les débuts de la lexicographie plurilingue en*

Roumanie, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, p. 291–310; *Sfânta Scriptură – sursă și fundament al imaginarului european comun: sensuri, sintagme, expresii*, în „Caietele de la Putna”, X (2017), p. 25–35; *Prefață* la Andreas Clemens, *Kleines walchisch-deutsch und deutsch-walachisches Wörterbuch, Buda, 1821*. Ediție de text, studiu filologico-lingvistic și notă asupra ediției de Mariana Nastasia, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 9–11.

◆ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), *Primus inter pares. Ipostaze ale unui altfel de lider*, în *Verba et res. Studia linguistica in honorem magistri Stelian Dumistrăcel*, număr special al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Florin-Teodor Olariu, p. 57–60.

◆ Veronica Olariu (în colaborare), *Primus inter pares. Ipostaze ale unui altfel de lider*, în *Verba et res. Studia linguistica in honorem magistri Stelian Dumistrăcel*, număr special al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară”, t. LVII, 2017, volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Florin-Teodor Olariu, p. 57–60; [recenzie la] Teodor Cotelnic, *Pagini de sociolingvistică*, Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Chișinău, 2017, 256 p., în „Philologica Jassyensia”, XIII, 2 (26), 2017, p. 305–307.

◆ Ana-Maria Prisacaru, [recenzie la] Dorin Ștef, *Dicționar etimologic al localităților din județul Maramureș*, Baia Mare, Editura Ethnologica, 2016, 279 p., în „Philologica Jassyensia”, XIII, 2 (26), 2017, p. 331–334.

◆ Ioana Repciuc, *Getting into the Spirit of the Season: Winter Customs between Magic and Religion in Rural Romania*, în *Religion and Magic in Socialist and Post-Socialist Contexts II. Baltic, Eastern European, and Post-USSR Case Studies*, edited by Alexandra Cotofana and James M. Nyce, Stuttgart, ibidem Press, 2017, p. 245–280; *Ovidiu Bârlea și cercetarea poveștilor populare*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, nr. XVII, Iași, Editura Palat, 2017, p. 337–360; [recenzie la] Noémi Drouguet, *Le musée de société. De l'exposition de folklore aux enjeux contemporains*, Paris, Armand Colin, 2015, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, nr. XVII, Iași, Editura Palat, 2017, p. 488–496; *Patrimoniul cultural european – obsesie pentru trecut?*, în „Mozaicul”, Serie nouă, Anul XX, Nr. 11–12 (229–230), 2017, p. 19. *Cum să te faci folclorist*, în „Mozaicul”, Serie nouă, Anul XX, nr. 3 (221), 2017, p. 15; *De unde ne vin poveștile? O nouă teorie*, id., nr. 6–7 (224–225), 2017, p. 21; *România reală și închipuită a unui călător străin*, id., nr. 8–9 (226–227), 2017, p. 19.

◆ Elena Isabelle Tamba, *Taxinomie et étymologie des termes météorologiques désignant les dépôts en roumain et en français*, în „Philologica Jassyensia”, an XIII, nr. 2 (26), 2017, p. 149–154.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

- ◆ Luminița Botoșineanu (în colaborare), *Atlasele lingvistice românești, ca formă de memorie cultural-istorică*, la Simpozionului internațional *Memorie istorică și spiritualitate românească*, organizat de Asociația culturală „Astra” în colaborare cu Universitatea de Stat din Moldova, Iași-Chișinău-Cahul-Ismail, Odesa, 25–30 octombrie 2017.
- ◆ Daniela Butnaru, *Prezența etnonimelor în onomastica românească de la începutul secolului al XIX-lea*, la conferința internațională „Identități etno-confesionale și reprezentări ale celuilalt în spațiul est-european: între stereotip și voința de a cunoaște”, 2–5 noiembrie 2017, Iași. Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în parteneriat cu Facultatea de Istorie, Filozofie și Teologie a Universității „Dunărea de Jos” din Galați, cu sprijinul financiar al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.
- ◆ Astrid Cambose, *Pe scenă sau colindând prin sat? Măștile de Anul Nou, la Țibănești (Iași), 2015*, la Colocviile internaționale „Brăiloiu”, ediția a X-a, organizate de Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, 19–20 octombrie 2017.
- ◆ Stelian Dumistrăcel, *Presiunea culturală a neologismului*, la Sesiunea de comunicări științifice „Discursivitatea: modele, tehnici, bune practici și patologii”, organizată de Departamentul de Științe ale Comunicării și Relații Publice din cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 27 octombrie 2017; (în colaborare), *Frazeologie comparată din perspectivă coșeriană. Elemente de istoria limbii române*, la Colocviul „Plurilingvism și interculturalitate”, ediția a VIII-a, organizat de Grupul de cercetare interdisciplinară LOGOS și Departamentul de Limba și Literatura Română și Științele Comunicării de la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, 2 noiembrie 2017; *Valori semantice și stilistice din româna comună: mărturia frazeologiei*, la Sesiunea de comunicări științifice organizată de Subcomisia pentru studierea formării poporului român și a limbii române, în cadrul Zilelor academice ieșene, Ediția a XXXII-a, 10 octombrie 2017.
- ◆ Doina Hreapcă (în colaborare), *Frazeologie comparată din perspectivă coșeriană. Elemente de istoria limbii române*, la Colocviul „Plurilingvism și interculturalitate”, ediția a VIII-a, organizat de Grupul de cercetare interdisciplinară LOGOS și Departamentul de Limba și Literatura Română și Științele Comunicării de la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, 2 noiembrie 2017; *Valori semantice și stilistice din româna comună: mărturia frazeologiei*, la Sesiunea de comunicări științifice organizată de Subcomisia pentru studierea formării poporului român și a limbii române, în cadrul Zilelor academice ieșene, Ediția a XXXII-a, 10 octombrie

2017.

♦ Gabriela Haja, *Confesiunea lexicografului: slăbiciunea sa în fața cuvintelor, a trecerii vremii și a Dicționarului limbii române (DLR)*, la manifestarea organizată cu prilejul lansării *Corpusului de referință pentru limba română contemporană CoRoLa*, organizată de Academia Română, Secția de știința și tehnologia informației, București, 14 decembrie 2017; *Dicționarul limbii române, din dragoste pentru cunoaștere și limba română*. Interviu realizat de Cătălin Mosoia și publicat pe pagina Media a site-ului Academiei Române din București:

[http://www.academiaromana.ro/mediaAR/interv2017/int2017-1123-](http://www.academiaromana.ro/mediaAR/interv2017/int2017-1123-GabrielaHaja/pag_media_interviuri_cercetatori_2017_1123GH_text.htm)

[GabrielaHaja/pag_media_interviuri_cercetatori_2017_1123GH_text.htm](http://www.academiaromana.ro/mediaAR/interv2017/int2017-1123-GabrielaHaja/pag_media_interviuri_cercetatori_2017_1123GH_text.htm)

♦ Dinu Moscal, *Predicatul nominal. Un concept gramatical cu rădăcini în logica aristotelică*, la Simpozionul Național „Antichitatea și moștenirea ei spirituală”, Ediția a XIII-a, Iași, 30–31 octombrie 2017. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, Departamentul de limbi și literaturi străine

♦ Eugen Munteanu, *Despre Biblie, lucruri pe care nu le cunoaștem*, conferință în cadrul „Serilor Rotary Club – Curtea Domnească”, Hotel Ramada, Iași, 27 noiembrie 2017; *Contribuția lui Nicolae Spătarul Milescu la instituirea tradiției biblice românești*, conferință organizată de Centrul de Cercetare Interdisciplinară în Religie, Filosofie și Știință, Sala Sinaxar a Muzeului Mitropoliei Moldovei, 20 decembrie 2017.

♦ Florin-Teodor Olariu, *Cum se (mai) vorbește pe la sate – geografia graiurilor românești*, conferință prezentată în cadrul Programului național „Școala altfel”, Academia Română, Filiala Iași, 24 octombrie 2017; (în colaborare), *Perspective recente în geolingvistica românească: atlasele lingvistice digitale*, la Colocviul internațional „Filologia modernă: realizări și perspective în context european”, organizat de Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, 10 octombrie 2017; *Atlasele lingvistice românești, ca formă de memorie cultural-istorică*, la Simpozionului internațional „Memorie istorică și spiritualitate românească”, organizat de Asociația culturală „Astra” în colaborare cu Universitatea de Stat din Moldova, Iași-Chișinău-Cahul-Ismail, Odesa, 25–30 octombrie 2017; *Competențe și reprezentări sociolingvistice la polonezii și huțulii din Bucovina*, la Conferința internațională „Identități etno-confesionale și reprezentări ale celuilalt în spațiul est-european: între stereotip și voința de a cunoaște”, organizată de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în colaborare cu Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Iași, 2–5 noiembrie 2017.

♦ Veronica Olariu (în colaborare), *Perspective recente în geolingvistica românească: atlasele lingvistice digitale*, la Colocviul internațional „Filologia modernă: realizări și perspective în context european”, organizat de Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, 10 octombrie 2017;

Atlasele lingvistice românești, ca formă de memorie cultural-istorică, la Simpozionul internațional „Memorie istorică și spiritualitate românească”, organizat de Asociația culturală „Astra” în colaborare cu Universitatea de Stat din Moldova, Iași-Chișinău-Cahul-Ismail, Odesa, 25–30 octombrie 2017; *Competențe și reprezentări sociolingvistice la polonezii și huțulii din Bucovina*, la Conferința internațională „Identități etno-confesionale și reprezentări ale celuilalt în spațiul est-european: între stereotip și voința de a cunoaște”, organizată de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în colaborare cu Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Iași, 2–5 noiembrie 2017.

◆ Alina-Mihaela Pricop (în colaborare), *Particularidades de los diccionarios multilingües que contienen lengua rumana*, la Congreso Internacional de ReLex (Rede de Lexicografía): „Lexicografía e didáctica”, Ediția a III-a, organizat de Universitatea din Vigo, Campusul din Pontevedra (Spania), 25–27 octombrie 2017.

◆ Ioana Repciuc, *The good stranger in the Romanian folk culture and in present times*, în cadrul Conferinței internaționale „Re-learning to be Human for Global Times: How Intercultural Encounters (Re)Shape the Contemporary World”, organizată de Council for Research in Values and Philosophy, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și Institutul „Gheorghe Zane” al Academiei Române – Filiala Iași, 27–28 octombrie 2017; *Utopiile folclorice astăzi – perspective românești și internaționale*, în cadrul colocviului „Plurilingvism și interculturalitate”, ediția VIII-a, cu tema „Sfârșitul utopiei?”. Exil, migrație și interculturalitate, organizat de Grupul de cercetare interdisciplinară „Logos” și Departamentul de Limba și literatura română și Științele comunicării de la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, 2 noiembrie 2017.

PREMII, DISTINCȚII

◆ Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române pentru anul 2015 a fost acordat lucrării *Terminologia meteorologică românească a fenomenelor atmosferice (științific versus popular)*; autori: Cristina Florescu (coord.), Laura Manea, Elena Tamba, Alina Pricop, Cristina Cărăbuș, Liviu Apostol, Florin-Teodor Olariu, Mădălin Pătrașcu, colaboratori: Maria Iliescu, Rodica Zafiu, Mariana Neț, Bardu Nistor, Dan Chelaru; Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015.

◆ Daniela Butnaru a primit *Diploma de onoare* „pentru contribuția adusă la studierea, cercetarea și cunoașterea originii catolicilor din Moldova”, acordată de Episcopia romano-catolică de Iași.

◆ Dragoș Moldovanu a primit *Diploma de onoare* „pentru contribuția adusă

la studierea, cercetarea și cunoașterea originii catolicilor din Moldova”, acordată de Episcopia romano-catolică de Iași.

◆ Diploma de merit a fost acordată de Primăria Municipiului Iași pentru volumul Eugen Munteanu (coordonator), Ana-Maria Gînsac, Ana-Maria Minuț, Lucia-Gabriela Munteanu, Mădălina Ungureanu, *Vechiul Testament – Septuaginta. Versiunea lui Nicolae Spătarul Milescu (Ms. 45 de la Biblioteca Filialei din Cluj a Academiei Române)*. Ediție de text, prefață, notă asupra ediției, introducere, bibliografie, indice de cuvinte și forme, indice de nume proprii, rezumate în limbile engleză, franceză, germană și rusă, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, în cadrul „Zilelor Recoltei Editoriale”, 1 octombrie 2017.

◆ Diploma „Titu Maiorescu” a fost acordată pentru volumul Viorel Barbu, Eugen Munteanu, *5 convorbiri despre știință, cultură, creație*, Iași, Editura Junimea, 2017, la Târgul de Cărți și Arte Frumoase „Arca lui Gutenberg”, Ediția a III-a, Palas Mall, Iași, 4–8 octombrie 2017.

IN MEMORIAM

HORST FASSEL

1942 – 2017

La 4 decembrie 2017 a plecat pe ultimul drum, după o lungă și grea suferință, colegul și prietenul nostru, profesorul și cercetătorul Horst Fassel. Ne va rămâne mereu trează în memorie personalitatea lui luminoasă, caracterizată de calm, amabilitate și de un simț al umorului specific șvăbesc, precum și excepționala sa pregătire profesională, atât în domeniul germanisticii, cât și în acela al literaturii și culturii române.

S-a născut în anii de început ai celui de al doilea război mondial, la Timișoara. Nu a avut însă privilegiul de a-și cunoaște tatăl, profesorul Stefan Fassel, care a căzut eroic în luptele de la Sevastopol, pe frontul de Est. Mama sa a fost scriitoarea de limba germană Irene Fassel, recăsătorită Mokka. După absolvirea liceului „Nikolaus Lenau” din orașul natal, și-a continuat studiile la Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, în 1965, ca șef de promoție, obținând o diplomă de licență în limba și literatura germană – limba și literatura română. Cariera didactică a început-o în același an, la Catedra de germanistică a Facultății de Filologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. S-a impus, printr-o activitate susținută, rodnică, încă din primii ani de profesorat, și la catedră și în cercetare. Mai întâi ca preparator, apoi ca lector, a ținut cursuri și seminarii de literatura germană contemporană, de Teorie literară și Interferențe Literare româno-germane.

Din 1968, a fondat și a condus cercul literar al studenților de la secția de Germanistică. În 1978, a susținut cu succes doctoratul cu teza *Die deutsche Reisebeschreibung und ihre Form in der Zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts* (*Jurnalele germane de călătorie și forma lor, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, tipărită la Iași în 1983).

Între lucrările publicate în acei ani, și care au fost primite cu interes, se numără *Geschichte der deutschen Literatur von den Anfängen bis 1770* (I-II, Iași, 1978). Obligat, din motive conjuncturale, să-și întrerupă cariera universitară între 1981 și 1983, an când se va stabili la Freiburg im Breisgau, în Germania, a trecut în cercetare și a făcut parte din Departamentul de istorie literară al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”. La Freiburg a lucrat la Editura Rombach, a făcut jurnalistică socială și culturală în paginile gazetei „Banater Post” din München, la care între 1985 și 1987 a fost redactor-șef, și a contribuit la acțiunile Societății „Adam Müller – Guttenbrunn” în calitate de colaborator științific. Din 1987 se alătură colectivului de la Institut für Donauschwäbische Geschichte und Landeskunde de pe lângă Universitatea din Tübingen, unde va fi mai întâi conducător de proiect de cercetare științifică, iar din martie 1989 și până la pensionare, în 2007, Geschäftsführer (director adjunct). Între 1989 și 2007, își continuă și cariera didactică la Catedra de literatură germană modernă și la aceea de literatură comparată ale Universității din Tübingen. Este, de asemenea, între 1994 și 1997, Visiting Professor la Universitățile din Budapesta și Pécs, între 2000 și 2002, profesor la Catedra de germanistică de la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, iar între 2007 și 2008, DAAD Professor la Universitatea de Vest din Timișoara, în cadrul Fundației Johann Gottfried-Herder.

În cercetările sale s-a arătat preocupat, într-o primă etapă, de legăturile celor două culturi între ale căror coordonate se formase, aceea română și aceea germană, și de stadiul și rezultatele studiilor dedicate relațiilor dintre cele două literaturi. Într-o a doua etapă, mai ales la Tübingen, interesul său se centrează în special pe domeniile mișcării culturale și ale literaturii șvabilor dunăreni, cu precădere ale acelor din Banat, fără a pierde din vedere nici relațiile culturale româno-germane. Au rezultat astfel numeroase contribuții științifice, între care două dedicate teatrelor de limbă germană din Timișoara și Oravița, ambele cu caracter monografic (*Deutsches Staatstheater Temeswar (1953–1993). Entwicklungsmöglichkeiten einer Kultureinrichtung der deutschen Minderheit in Rumanien*, Freiburg I Br., 1993 și *Ein deutsches theater im vielsprachigen Umfeld. Das Beispiel Orawitza*, Freiburg. i. Br., 1996). Prima dintre aceste cărți a fost reluată într-o formă considerabil amplificată și publicată sub titlul *Das Deutsche Staatstheater Temeswar*

(1953–2003). *Von überregionalen Identitätsträger zum Experimentellen Theater* la Münster în 2011. Li s-au adăugat alte lucrări referitoare la germanistica ieșeană sau la relațiile culturale româno germane, între care *Traian Bratu și germanistica ieșeană*, Iași, 1981 sau *Deutschunterricht in Jassy (1830–1992). Wissenschaftler und Lehrer als Vermittler im West-Ost Dialog*, Tübingen, 1993, *Eminescu în critica germană*, Iași, 1985 (cu Sorin Chițanu), precum și alte contribuții axate pe relațiile germano-maghiare ori privind instituțiile culturale germane aflate pe teritoriul României între anii 1916–1918. Rezultatele laborioasei sale activități de cercetare în domeniile comparatisticii, a contactelor culturale sau a istoriei teatrului au fost publicate, de asemenea, în numeroase culegeri de studii colective și în paginile unor importante reviste științifice din România, Germania sau Ungaria. Li se adaugă și o susținută activitate de editor al unor lucrări colective și al unor ediții îngrijite cu acribia și bogăția de informații care îi caracterizează întreaga activitate (*Kulturraum Mittlere und Untere Donau. Traditionen und Perspektiven des Zusammenlebens*, Reșița, 1995; Constantin Sporea, *Memorii. 1876–1953*, Iași, 2001, împreună cu Dan Mănuacă; Irene Mokka, *Tagebuch. 1948–1973*, Berlin, 2007; Mite Kremnitz, *Amintiri fugare despre Eminescu*, Iași, 2014; Iacob Negruzzi, *Jurnal. Ediție necenzurată*, Iași, 2014; Mite Kremnitz, *Radu*, Iași, 2014; Mite Kremnitz, *Domnul Baby. O poveste despre un copil*, Iași, 2015, împreună cu Luminița Fassel ș.a.). Nu trebuie uitată nici contribuția privitoare la autori bănățeni de limbă germană din *Dicționarul autorilor din Banat*, Timișoara, 2005, alcătuit de Alexandru Ruja, sau aceea de traducător în limba germană al unor scrieri de Sextil Pușcariu, Iacob Negruzzi, Grigore Cugler, Anghel Dumbrăveanu, Corneliu Sturzu, Mihai Ursachi. Între multele responsabilități științifice și culturale asumate se numără și și acelea de organizator al unor manifestări științifice internaționale și al unor expoziții; din 1991 până în 2000 a îndeplinit funcțiile de Geschäftsführer la Südostdeutsche Kommission din München și de co-editor al revistei „Südostdeutsche Archiv”; între 1992 și 2005 a făcut parte din redacția revistei „Südostdeutsche Vierteljahresblätter”, iar din 2004, a condus, ca președinte, Societatea de teatrologie „Thalia Germanica” din Vancouver, Canada, calitate în care a editat 15 volume de contribuții științifice internaționale. A făcut parte din redacția revistei „Estudios filológicos alemanes” a Universității din Sevilla și din comitetul științific al grupului „Investigación de Filología Alemana” al aceleiași universități, între 2005 și 2014.

În 2004, Ministerul român al Culturii îi decernează Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Ofițer, iar din 2006, Universitatea de Vest din Timișoara îi acordă titlul de Dr. h.c.

Pentru comunitatea științifică ieșeană și în primul rând pentru cei care s-au bucurat de prietenia lui, despărțirea definitivă de omul, profesorul și cercetătorul Horst Fassel constituie o pierdere inestimabilă.

Remus Zăstroiu

VARIA

- ◆ CS II dr. Adina Ciubotariu a participat, în data de 19 noiembrie, la ședința Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, organizată la Ministerul Culturii.
- ◆ CS II dr. Adina Ciubotariu a fost membru al comisiei de doctorat pentru teza *Dinamica patrimoniului viu – listele UNESCO de patrimoniu cultural imaterial*, redactată de Irina Gh. Mucuță (Balotescu) și susținută la Universitatea din București, Școala doctorală Litere, în data de 19 decembrie 2017.
- ◆ CS III dr. Doris Mironescu a devenit membru al *Memory Studies Association*, societate academică internațională, cu sediul la Amsterdam, Olanda.
- ◆ CS III dr. Doris Mironescu a acordat două interviuri: *Cititorul, mai ales cel tânăr, vrea să fie o insulă...*, în „Alecart”, nr. 19, octombrie 2017, ISSN 2065-7794, p. 124–129; *Mă declar nepregătit pentru orice soluții iscusite care să ocolească democrația și libertatea cuvântului*, în „Caiete critice”, nr. 7 (357)/2017, p. 19–24.
- ◆ CS I dr. Eugen Munteanu a fost organizator și moderator al dezbaterii *Paul Miron sive de amicitia*. Participanți: Al. Călinescu, Elsa Lueder, Doris Mironescu, Alexandru Zub, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 28 noiembrie 2017.
- ◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost membru în două comisii de doctorat: 1) Nadia-Raluca I. Baci, *Semnele împărăției și cele două iubiri – studiu asupra unor vechi texte apocrife din literatura română*, octombrie, teză susținută la Universitatea din București; conducător științific: prof. dr. Mihai Moraru; 2) Livia Căruntu-Caraman, *Englezismele în presa periodică din Republica Moldova (aspectele funcțional, fonetic, ortografic, morfologic, semantic)*, octombrie, teză susținută la Institutul de Filologie al Academiei Republicii Moldova, Chișinău; conducător științific: prof. dr. habil. Vasile Bahnaru.
- ◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost membru în comisia de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași domnului prof. univ. dr. Andrei Pleșu, de la Universitatea din București, 12

decembrie 2017.

◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost membru în comisia pentru obținerea abilitării de către conf. univ. dr. Ioana Feodorov, Institutul de Studii Sud-Est Europene, 20 noiembrie 2017.

◆ Pe data de 20 decembrie 2017, la sediul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, a fost organizat un concurs pentru un post de execuție (cercetător științific gr. II), cu normă întreagă, pe durată nedeterminată, la specializarea Istoria literaturii române. Concursul a fost câștigat de CS III dr. Șerban-Octavian Axinte. De la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” au făcut parte din comisia de concurs: prof. univ. dr. Bogdan Crețu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” (președintele comisiei) și CS I dr. Ofelia Ichim (membru); ca membru supleant, din cadrul Institutului, a fost desemnat CS I dr. Remus Zăstroiu; din comisia de contestație au făcut parte, din Institut: CS I dr. Gabriela Haja (președintele comisiei) și CS I dr. Cristina Florescu. Secretarul comisiilor a fost referent de specialitate gr II (S) Gabriela Negoită, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Maricica Munteanu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Elena TAMBA

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700481 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019